

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 2 april 2024
(OR. en)

8419/24

**Interinstitutioneel dossier:
2024/0077(NLE)**

**POLCOM 133
FDI 39
ENER 164**

VOORSTEL

van:	de secretaris-generaal van de Europese Commissie, ondertekend door mevrouw Martine DEPREZ, directeur
ingekomen:	27 maart 2024
aan:	mevrouw Thérèse BLANCHET, secretaris-generaal van de Raad van de Europese Unie
nr. Comdoc.:	COM(2024) 143 final
Betreft:	Voorstel voor een BESLUIT VAN DE RAAD tot gedeeltelijke schorsing van de toepassing van het Verdrag inzake het Energiehandvest tussen de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie (Euratom) en elke rechtspersoon die eigendom is van of onder zeggenschap staat van staatsburgers of onderdanen van de Russische Federatie of van de Republiek Belarus, en elke investering in de zin van het Verdrag inzake het Energiehandvest die een investering is van een investeerder van de Russische Federatie of van de Republiek Belarus

Hierbij gaat voor de delegaties document COM(2024) 143 final.

Bijlage: COM(2024) 143 final

EUROPESE
COMMISSIE

Brussel, 27.3.2024
COM(2024) 143 final

2024/0077 (NLE)

Voorstel voor een

BESLUIT VAN DE RAAD

**tot gedeeltelijke schorsing van de toepassing van het Verdrag inzake het
Energiehandvest tussen de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie (Euratom) en
elke rechtspersoon die eigendom is van of onder zeggenschap staat van staatsburgers of
onderdanen van de Russische Federatie of van de Republiek Belarus, en elke investering
in de zin van het Verdrag inzake het Energiehandvest die een investering is van een
investeerder van de Russische Federatie of van de Republiek Belarus**

TOELICHTING

1. ONDERWERP VAN HET VOORSTEL

Dit voorstel betreft het besluit tot gedeeltelijke schorsing van de toepassing van het Verdrag inzake het Energiehandvest ("EHV") tussen Euratom en elke rechtspersoon die eigendom is van of onder zeggenschap staat van staatsburgers of onderdanen van de Russische Federatie of van de Republiek Belarus en die geen wezenlijke zakelijke activiteiten heeft op het grondgebied van de verdragsluitende partij waar hij is opgericht, en elke investering in de zin van het EHV die een investering is van een investeerder van de Russische Federatie of van de Republiek Belarus.

2. ACHTERGROND VAN HET VOORSTEL

Het EHV is een multilaterale handels- en investeringsovereenkomst die van toepassing is op de energiesector en die in 1994 is ondertekend en in 1998 in werking is getreden. Het EHV bevat bepalingen inzake de bescherming van investeringen, de handel in en de doorvoer van energiegrondstoffen en energieproducten, en mechanismen voor geschillenbeslechting. Het EHV stelt ook een kader in voor samenwerking op energiegebied tussen de verdragsluitende partijen. De EU is partij bij het EHV¹, samen met Euratom, een aantal lidstaten, alsook Japan, Zwitserland, Turkije en de meeste landen van de Westelijke Balkan en de voormalige Sovjet-Unie, met uitzondering van Rusland² en Belarus³.

Overeenkomstig artikel 17, lid 1, van het EHV behoudt elke verdragsluitende partij zich het recht voor om de voordelen van deel III van het EHV te ontzeggen aan een rechtspersoon indien staatsburgers of onderdanen van een derde staat eigenaar zijn van of zeggenschap hebben over een dergelijke rechtspersoon en indien die rechtspersoon geen wezenlijke zakelijke activiteiten heeft op het grondgebied van de verdragsluitende partij waar hij is opgericht. Daarnaast behoudt elke verdragsluitende partij zich overeenkomstig artikel 17, lid 2, punt b), van het EHV het recht voor om de voordelen van deel III van het EHV te ontzeggen aan een investering indien de ontzeggende verdragsluitende partij vaststelt dat het een investering betreft van een investeerder van een derde staat waarmee of ten aanzien waarvan de ontzeggende verdragsluitende partij maatregelen treft of handhaaft die i) transacties met investeerders van die staat verbieden, of ii) overtreden of omzeild zouden worden indien de voordelen van deel III van het EHV zouden worden verleend aan investeerders van die staat of aan hun investeringen.

Sinds maart 2014 legt de EU geleidelijk meer sancties op aan de Russische Federatie, aanvankelijk als reactie op de illegale annexatie van de Krim en Sebastopol en de moedwillige destabilisering van Oekraïne. Op 23 februari 2022 heeft de EU de sancties uitgebreid na de erkenning van de niet door de regering gecontroleerde gebieden in de Oekraïense regio's Donetsk en Loehansk en het sturen van Russische troepen naar deze gebieden. In reactie op de militaire agressie van Rusland tegen Oekraïne heeft de EU de sancties na 24 februari 2022 aanzienlijk uitgebreid. Een groot aantal personen en organisaties kwam op de sanctielijst en er werden ongekende maatregelen genomen om de Russische

¹ Besluit 98/181/EG, EGKS, Euratom van de Raad en de Commissie van 23 september 1997 betreffende sluiting door de Europese Gemeenschappen van het Verdrag inzake het Energiehandvest en het protocol bij het Energiehandvest betreffende energie-efficiëntie en daarmee samenhangende milieuaspecten (PB L 69 van 9.3.1998, blz. 1).

² De buitengewone Conferentie over het Energiehandvest van 24 juni 2022 heeft de status van waarnemer van de Russische Federatie ingetrokken.

³ De buitengewone Conferentie over het Energiehandvest van 24 juni 2022 heeft de status van waarnemer van Belarus en de voorlopige toepassing van het EHV door Belarus ingetrokken.

economie aanzienlijk te verzwakken en af te sluiten voor vitale technologie en markten, en om Ruslands mogelijkheden om oorlog te voeren in te dammen.

Tegelijkertijd is de EU-sanctieregeling ten aanzien van de Republiek Belarus uitgebreid naar aanleiding van de betrokkenheid van dat land bij de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne. Dit komt bovenop de sancties die al golden ten aanzien van de Republiek Belarus. Deze sanctieregeling bestaat uit een reeks financiële, economische en handelsmaatregelen.

Noch de Russische Federatie, noch de Republiek Belarus is verdragsluitende partij bij het EHV. Investeerders uit deze landen zouden echter gebruik kunnen maken van ondernemingen die op het grondgebied van een verdragsluitende partij bij het EHV gevestigd zijn om aan te voeren dat Euratom of zijn lidstaten in strijd hebben gehandeld met de verplichtingen inzake investeringsbescherming van het EHV en op die grond procedures voor de beslechting van geschillen tussen investeerders en staten tegen Euratom of zijn lidstaten kunnen inleiden.

Het optreden van Euratom en dat van zijn lidstaten is in overeenstemming met het EHV en andere relevante overeenkomsten, en vorderingen met betrekking tot dergelijke maatregelen zijn hoe dan ook uitgesloten op grond van de toepasselijke instrumenten en het algemene internationale recht. Desondanks is het passend aanvullende procedurele stappen te ondernemen om procedures voor de beslechting van geschillen tussen investeerders en staten tegen Euratom of zijn lidstaten in het kader van het EHV te voorkomen.

3. VOORGESTELDE MAATREGELEN

Artikel 17 van het EHV biedt de verdragsluitende partijen de mogelijkheid om de voordelen van de bepalingen inzake investeringsbescherming van het EHV te ontzeggen aan investeerders van niet-verdragsluitende partijen die het EHV proberen te misbruiken door via lege vennootschappen vorderingen inzake investeringen in te leiden of vorderingen in te leiden tegen maatregelen die samenhangen met sancties (“ontzegging van voordelen”).

Het is passend een beroep te doen op artikel 17, lid 1, van het EHV en de voordelen van deel III van het EHV te ontzeggen aan elke rechtspersoon die eigendom is van of onder zeggenschap staat van staatsburgers of onderdanen van de Russische Federatie of van de Republiek Belarus en die geen wezenlijke zakelijke activiteiten heeft op het grondgebied van de verdragsluitende partij waar hij is opgericht. Het is eveneens passend deze voordelen te ontzeggen aan elke investering in de zin van het EHV die een investering is van een investeerder van de Russische Federatie of van de Republiek Belarus in de in artikel 17, lid 2, punt b), beschreven omstandigheden.

De ontzegging van voordelen op grond van artikel 17 houdt een gedeeltelijke schorsing van het EHV in en moet door de Commissie worden uitgevoerd middels de bekendmaking van een publieke verklaring namens Euratom en alle lidstaten die partij zijn bij het EHV.

4. RECHTSGRONDSLAG

Het Euratom-Verdrag bevat geen bepaling die gelijkwaardig is aan artikel 218, lid 9, VWEU voor besluiten van de Raad tot schorsing van de toepassing van een overeenkomst. Wanneer een door Euratom gesloten overeenkomst, zoals het EHV, moet worden geschorst, zijn de procedures van artikel 101 van het Euratom-Verdrag van toepassing.

Artikel 101, eerste alinea, van het Euratom-Verdrag luidt: “Binnen de grenzen van haar bevoegdheid kan de Gemeenschap verplichtingen aangaan door het sluiten van akkoorden of overeenkomsten met een derde staat, een internationale organisatie of een onderdaan van een derde staat”.

Artikel 101, tweede alinea, van het Euratom-Verdrag luidt: “Met het oog op deze akkoorden of overeenkomsten worden door de Commissie onderhandelingen gevoerd volgens richtlijnen van de Raad; zij worden gesloten door de Commissie met goedkeuring van de Raad, welke daartoe met een gekwalificeerde meerderheid besluit.”

De oproeping van artikel 17 EHV leidt tot een gedeeltelijke schorsing van het EHV, namelijk van deel III van het EHV over de bevordering en bescherming van investeringen, ten aanzien van investeerders van de Russische Federatie en de Republiek Belarus. De rechtsgrondslag voor het voorgestelde besluit is derhalve artikel 101, tweede alinea, van het Euratom-Verdrag.

5. BEKENDMAKING VAN DE BEOOGDE HANDELING

Aangezien de verklaring uit hoofde van artikel 17 EHV de toepassing van het EHV door Euratom en alle lidstaten die partij zijn bij het EHV zal schorsen, is het passend deze bekend te maken in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Voorstel voor een

BESLUIT VAN DE RAAD

tot gedeeltelijke schorsing van de toepassing van het Verdrag inzake het Energiehandvest tussen de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie (Euratom) en elke rechtspersoon die eigendom is van of onder zeggenschap staat van staatsburgers of onderdanen van de Russische Federatie of van de Republiek Belarus, en elke investering in de zin van het Verdrag inzake het Energiehandvest die een investering is van een investeerder van de Russische Federatie of van de Republiek Belarus

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, en met name artikel 101, tweede alinea,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Het Verdrag inzake het Energiehandvest (“de overeenkomst”) is door Euratom gesloten bij Besluit 98/181/EG, EGKS, Euratom van de Raad en de Commissie van 23 september 1997 betreffende sluiting door de Europese Gemeenschappen van het Verdrag inzake het Energiehandvest en het protocol bij het Energiehandvest betreffende energie-efficiëntie en daarmee samenhangende milieuaspecten (PB L 69 van 9.3.1998, blz. 1) en is op 16 april 1998 in werking getreden.
- (2) Overeenkomstig artikel 17, lid 1, van de overeenkomst behoudt elke verdragsluitende partij zich het recht voor om de voordelen van deel III van de overeenkomst te ontzeggen aan een rechtspersoon indien staatsburgers of onderdanen van een derde staat eigenaar zijn van of zeggenschap hebben over een dergelijke rechtspersoon en indien die rechtspersoon geen wezenlijke zakelijke activiteiten heeft op het grondgebied van de verdragsluitende partij waar hij is opgericht.
- (3) Elke verdragsluitende partij behoudt zich overeenkomstig artikel 17, lid 2, punt b), van de overeenkomst het recht voor om de voordelen van deel III van de overeenkomst te ontzeggen aan een investering indien de ontzeggende verdragsluitende partij vaststelt dat het een investering betreft van een investeerder van een derde staat waarmee of ten aanzien waarvan de ontzeggende verdragsluitende partij maatregelen treft of handhaaft die i) transacties met investeerders van die staat verbieden, of ii) overtreden of omzeild zouden worden indien de voordelen van deel III van de overeenkomst zouden worden verleend aan investeerders van die staat of aan hun investeringen.
- (4) De Unie heeft geleidelijk meer beperkende maatregelen (sancties) opgelegd aan de Russische Federatie, aanvankelijk als reactie op de illegale annexatie van de Krim en Sebastopol en de moedwillige destabilisering van Oekraïne. De Unie heeft de sancties uitgebreid na de erkenning van de niet door de regering gecontroleerde gebieden in de Oekraïense regio's Donetsk en Loehansk en het sturen van Russische troepen naar deze gebieden. Als reactie op de militaire agressie van Rusland tegen Oekraïne heeft de Unie de sancties aanzienlijk uitgebreid.

- (5) Tegelijkertijd is de sanctieregeling van de Unie ten aanzien van de Republiek Belarus uitgebreid naar aanleiding van de betrokkenheid van dat land bij de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne.
- (6) Noch de Russische Federatie, noch de Republiek Belarus is verdragsluitende partij bij de overeenkomst. Investeerders uit deze landen zouden echter kunnen proberen gebruik te maken van ondernemingen die op het grondgebied van een verdragsluitende partij bij de overeenkomst gevestigd zijn om aan te voeren dat Euratom of zijn lidstaten in strijd hebben gehandeld met de verplichtingen inzake investeringsbescherming van het EHV en op die grond procedures voor de beslechting van geschillen tussen investeerders en staten tegen Euratom of zijn lidstaten kunnen inleiden.
- (7) Het optreden van Euratom en dat van zijn lidstaten is in overeenstemming met het EHV en andere relevante overeenkomsten, en vorderingen met betrekking tot dergelijke maatregelen zijn hoe dan ook uitgesloten op grond van de toepasselijke instrumenten en het algemene internationale recht. Desondanks is het passend aanvullende procedurele stappen te ondernemen om procedures voor de beslechting van geschillen tussen investeerders en staten tegen Euratom of zijn lidstaten in het kader van het EHV te voorkomen.
- (8) Artikel 17 van de overeenkomst biedt de overeenkomstsluitende partijen de mogelijkheid de voordelen van de bepalingen inzake investeringsbescherming van de overeenkomst te ontzeggen aan investeerders van niet-overeenkomstsluitende partijen die misbruik van de overeenkomst trachten te maken door in de bovengenoemde situaties vorderingen inzake investeringen in te leiden (“ontzegging van voordelen”).
- (9) Het is passend een beroep te doen op artikel 17, lid 1, van de overeenkomst ten aanzien van elke rechtspersoon die eigendom is van of onder zeggenschap staat van staatsburgers of onderdanen van de Russische Federatie of van de Republiek Belarus en die geen wezenlijke zakelijke activiteiten heeft op het grondgebied van de verdragsluitende partij waar hij is opgericht. Het is eveneens passend om een beroep te doen op artikel 17, lid 2, punt b), ten aanzien van elke investering in de zin van de overeenkomst die een investering is van een investeerder van de Russische Federatie of van de Republiek Belarus in de in die bepaling omschreven omstandigheden.
- (10) De ontzegging van voordelen op grond van artikel 17 van de overeenkomst houdt een gedeeltelijke schorsing van de overeenkomst in en moet door de Commissie worden uitgevoerd door namens Euratom en alle lidstaten die partij zijn bij de overeenkomst de publieke verklaring in de bijlage bij dit besluit bekend te maken,

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

1. De ontzegging op basis van artikel 17, lid 1, van het Verdrag inzake het Energiehandvest van de voordelen van deel III van die overeenkomst door de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie aan elke rechtspersoon die eigendom is van of onder zeggenschap staat van staatsburgers of onderdanen van de Russische Federatie of van de Republiek Belarus en die geen wezenlijke zakelijke activiteiten heeft op het grondgebied van de verdragsluitende partij waar hij is opgericht, wordt hierbij goedgekeurd.
2. De ontzegging op basis van artikel 17, lid 2, punt b), van het Verdrag inzake het Energiehandvest van de voordelen van deel III van die overeenkomst door de

Europese Gemeenschap voor Atoomenergie aan elke investering van een investeerder van de Russische Federatie of van de Republiek Belarus, wordt hierbij goedgekeurd.

Artikel 2

De bekendmaking door de Commissie van de verklaring in de bijlage wordt hierbij goedgekeurd.

Artikel 3

Dit besluit is gericht tot de Commissie.

Gedaan te Brussel,

Voor de Raad
De voorzitter